www.kurdistannet.org
31-5-2006 17:34:41بەکاتی ناوەندی ئەوروپا

ئەزموون و یاد ... بەشی "18" ..... پشکۆنەجمەدین

نێوزەنگ، تخووبی نێوان رۆژهەڵات و باشووری کوردستانە. ئێمە، لە جۆگایەک پەڕینەوە و مەرزێکی دەستکردمان بەزاند. بازێک و ئیدی تۆ، لە وڵاتێکەوە، دەچیتە وڵاتێکی دی!. مەملەکەتی سەرکردایێتیی یەکێتیی نیشتمانیی کوردستان، لە دەرکەی قاچاخچییانەوە لێی وە ژوور دەکەویت!. مەبەستم، دووکانی "ئەحمەدساروخ" و بازاڕێکە، کە شادەماری ئابووریی نێوچەکەیە!. لە دنیای سەرکردایێتیدا، دەبوو روو لە مەقەڕیک بکەین، هەم سەرکردە و هەم پێشمەرگەکانیش بناسین. لە یەکەم پێشمەرگەیەک توشی هاتین، سۆراغی مەقەڕی مەلابەختیارمان کرد و پێی گوتین: بارەگای ئەو، لە گوندی "شێنێ"یە... شێنێ، نیوسەعاتیک بە پێیان دوورە!. لە نێوزەنگەوە گەیشتینە "زەلێ" و لەوێڕا، توولەڕێیەکمان گرت کە دەستی راستمان زنجیرەچیایەک و دەستی چەپمان چۆمێکی خوڕ و بەلووزەو بوون.
شێنێ، تەنیا گوندێکی رانەگوێزراو کە لە بناری "مامەندە'دا، مینا هەڵۆیەکی ماندوو، هەڵنیشتبوو. کە لە باسکی بەرانبەری گوندەوە، داکشاین، دووکەڵی دەم دووکەڵکێشی ماڵەکان، هاوتەریب هەڵدەکشان و لە گەردنی مامەندەدا لێک دەئاڵان و پاشان بەتاسەوە، رووخساری بەمژداپۆشراوی پیرەچیایان رادەمووسی.
بە کۆڵانەبەفری پێچاوپێچدا، بەرەو بارەگای مەلابەختیار سەرکەوتین. بارەگا، خانوویەکی لە بەرد و قوڕ درووستکراوی دوو ژوور و هەیوانێک بوو. کە وەژوور کەوتین، مەلابەختیار و پێشمەرگەکان، بە ماچ و راماووسان، پێشوازییان لێ کردین و بەخێریان هێناین. لەسەر سفرەی پێشمەرگانە دانیشتین و سەرو قاپ نۆکاویان لەبەردەم ناین. پاش شیوکردن، دەنگوباسمان ئاڵشت کرد. پاشتر، کۆبوونەوەی رۆشنبیریی هەفتانە دەستی پی کرد. لە بارەگاکانی کۆمەڵەدا، لە هەر شوێنێکی کوردستاندا، کە دۆخەکە رێگای دابا، هەفتانە کۆبوونەوی ئەڵقە رۆشنبیرییەکانی پێشمەرگە بەڕێوە دەچوون. تێمای کۆبوونەوەکان، بابەتی تیوری و شیکردنەوەی ئەزموونی شۆڕشی گەلان، هونەری شەڕی پارتیزانی، خەسڵەتە تایبەتییەکانی شۆڕش لە کوردستان و هێزە بنچینەییەکانی شۆڕش، بابەتە فەلسەفییەکان بە زمانی سادە، بەرنامە و میتۆدی کاری کۆمەڵە و میکانیزمی پێکەوەگرێدانی خەباتی نەتەوایێتی و چینایێتی لە کوردستاندا، کۆمەڵە و یەکێتیی نیشتمانی کوردستان، یەکێتی و هێزە سیاسییەکانی دیکەی کوردستان، ناکۆکییەکانی نێو دەروونی بزووتنەوەی رزگاریخوازیی کوردستان و زۆر بابەتی دیکەی تایبەت بە ژیان و هەڵسوکەوتی پیشمەرگە بوون.
ئەو رۆژگارە، خەمی گەورەی سەرکردە و کادرەکانی کۆمەڵە، سازدانی کاکڵەی هێزێکی هۆشیار و بەئاگا و خاوەندیسپلن بوو کە ببێتە ناوکی هێزی پێشمەرگەی کوردستان و کۆمەڵەش لە بۆتەی ئەو خەباتە سەختەدا، ببێتە پارتی پێشڕەوی کرێکاران و رەنجدەرانی کوردستان!.
ئەو ئێوارەیە و لە یەکەم پشووماندا، لە بارەگای مەلابەختیار، چەند پێشمەرگە و کادریکی کۆمەڵەمان ناسین، کە هەندێکیان پاشتر شەهید بوون(هاوڕی کاوەمەخموری و هاوڕی جەبار)، و هەندێکیشیان ژیانیان بۆ نووسرا و ئێستاش لێپرسراون (مەلایاسینی هەڵەبجەیی)، کە پاشتر خۆی گوازتەوە بۆ سنووری هەڵەبجە و هەورامان و لە پرۆسەی خەباتی سیاسی و پیشمەرگانەدا، بوو بە کادرێکی وریا و لێوەشاوە.
پیشمەرگەیەکمان بە ناوی (سەلام خانەقینی)، لەوێ دیت کە لە چاوانیدا، زرنگی و کردەیی دەدرەوشان. ئەو، پاسەوانی تایبەتی "مەلا" و لە کەسە متمانەپیکراوەکانی بوو. ئەو، هاتوچۆی شاری دەکرد و

یەکێک بوو لەوانەی نەیارانی شۆڕشی تیرۆر دەکردن. ئەو، پاشتر لەگەڵ بەعسدا گرێی دابوو و هەوڵی تیرۆرکردنی مەلابەختیاری
دابوو. ئەو، وەکوو ناپاک، ئیعدام کرا!.

نەورۆزی پەرتبوون!

رۆژی1ی نەورۆز (21ی مارس)، رۆژێکی دیکە بوو لە دووکەرتبوونی تەلاری چەکداریی و رێکخراوەیی یەکێتیی نیشتمانیی کوردستاندا. بەیانیی ئەو رۆژە، لەگەڵ هەواڵی جیابوونەوەی بزووتنەوی سۆسیالیستی کوردستان و گوازتنەوەی بارەگاکانیان لەمبەری چۆمەوە بۆ ئەوبەری، وەئاگاهاتین. ئەو شەوە، دکتۆر مەحمود عوسمان و رەسوڵ مامەند و لایەنگرانیان، بارەگاکانی خۆیان لە "شێنێ"وە بۆ گوندی "گۆڕەشێر" گواستەوە و جاڕی جیابوونەوەیان دا!.
ئەم رووداوە، لە دۆخیکدایە، هێشتا یەکێتی و تەلارە چەکداری و رێکخراوەییەکەی زامەکانی هەکارییان ساڕێژ نەکردوون و ئاسەواری ئەو گورزە خوێناوییە بە جەستەیانەوە دیارە.
بزووتنەوەی سۆسیالیستیی کوردستان(پێشتر سۆسیال دیموکراتی کوردستان)، لاباڵێکی سیاسی و چەکداریی بەسەنگی نێو یەکێتیی نیشتمانی و لەگەڵ کۆمەڵە و "خەتی گشتی"دا، نیمچەبەرەی یەکێتیی نیشتمانیی کوردستانیان پێک دەهێنا.
بزووتنەوە، لە ساڵی 1976دا و پاش ئەوەی کۆمەڵەی مارکسی _ لینینی کوردستان، یەکەم مەفرەزەی چکداری رەوانەی شاخ کرد، ئەویش کادر و ئەندامانی خۆی ناردنە شاخ و وەکو لایەنێکی نێو "یەکێتی"، هەڵسووڕانی سیاسی و چەکداریی خۆی بە ئاشکرا راگەیاند.

ئاورێکی تیژپەڕ لە مێژووی بزووتنەوەی سۆسیالیستی کوردستان:

بیرۆکەی دامەزارندنی بزووتنەوە، بۆ چەند رۆژێک پاش هەرەسی بزووتنەوەی ئەیلوول دەگەڕێتەوە.
مانگی نیسانی ساڵی 1975، دوای ئاویبوونی زۆربەی سەرانی شۆڕشی ئەیلوول و مانەوەیان لە ئێران، بەشێک لە سەرکردە و کادرەکان، لە شاری ورمێ کۆدەبنەوە و لەسەر دامەزراندنی رێکخراوێکی سیاسی رێک دەکەون. هەندێک لەوان:
1 _ رەسوڵ مامەند 2 _ عەلی عسکەری 3 _ عەلی هەژار 4_ کاردۆ گەلاڵی 5_جەمال ئاغا 6_کەمال موحێدین 7_دکتۆر خالید سەعید و کەسانی دیش. ((بڕوانە رێباز، قەندیل بەغدای هەژاند، بەشی یەکەم)).
ئەم کۆبوونەوەیە، وا پێ دەچێ، تەنیا مەکۆی رسکاندنی بیرۆکەی دامزراندن بووبێت، چونکە چ دەکۆمێنتێکی نووسراو نییە کە ئاماژە بۆ ئەوە بکات، لەوێدا بەرنامە و تەلاری رێکخراوێکی سیاسی دارێژرابێت.
یەکەم راگەیاندنی سیاسیی ئەو گروپە، بە نێوی (بزووتنەوەی سۆسیالیستی دیموکراتی کوردستان)، لە 16ی ئاگۆستی 1976دا دەرچووە و خوالێخۆشبوو سەیدا ساڵەح یوسفی رێبەریان بووە.
دامەزرێنەرانی (بزووتنەوە)، تێکەڵەیەک بوون لەو کادرە سیاسی و عسکەرییانەی کە پێشینەی خەبات و تێکۆشانیان لە نێو هەردوو باڵی پارتی دیموکراتیی کوردستاندا هەبووە!.
بە واتایەکی دیکە، گروپێک لە کادر و هەڵسووڕاوانی نێو باڵی "م س"ی پارتی کە بەشێکیان لە ساڵانی 1970 _ 1974دا، جۆرێک لە بەرپرسییان لە شۆڕشی ئەیلوولدا هەبوو.

گرووپی دووەم، ئەو کادر و لێپرسراوانە بوون کە بە درێژایی تەمەنی بزووتنەوەی ئەیلوول، بۆ سەرکردایێتیی پارتی و ڕێبازی بارزانی وەفادار بوون. هەرەسی بزووتنەوەی ئەیلوول، هەندەک گومانی لای ئەم گروپە درووست کرد و تووشی راپسکان و تێرامانی کردن.

هەرەس، کە سەرکردایێتیی پارتی و ماڵباتی بارزانیی ئاوارەی ئەودیو سنوور کرد، دەرفەتێکی بۆ ریشاڵبوون و هەندێکجاریش پساندنی ئەو گوریسە ئەستووره فیکری، سیاسی و ڕۆحییە رەخساند کە ساڵانێک بوو، سەدان کادر و لێپرساوی بە سەرکردایێتیی پارتییەوە، شەتەک دابوو!.

هەرەس، هەیبەت و توانستی ماڵباتی بارزانی و سەرکردایێتیی پارتیی لە چاوی ئەو گرووپەدا بچووک کردنەوە و بواری ئەوەی بۆ رەخساندن کە بێ ئەوان و دوور لەوان، کەمێک بەخۆدا بێنەوە و بە رواڵەتیش بێ، لە دیدێکی دیکەوە، بۆ حیزب، بزووتنەوە و جەماوەر بڕوانن و بیر لە دامەزراندنی رێکخراوێکی سیاسیی ئەوتۆ بکەنەوە، کە لە رووی تیور و بەرنامەی سیاسییەوە، جۆرەجیاوازییەکی لەگەڵ پارتیدا هەبێت و هاوتای بارودۆخی سیاسی و رۆشنبیریی کوردستانی پاش هەرەس، خۆی بگونجێنێت!.

ئەم گرووپە، لە هەوڵی توێرڕێزەکردنی تورەیی و نارەزاییەکانی خۆیاندا بوون، لەمەڕ سیاسەتی پارتی و ملدانی بۆ ئەمری واقیعی هەرەس و چوونەژێرباری بەرئەنجامەکانی ریککەوتننامەی ئەلجەزائیر. ئەمان سەرجەمی کارەساتەکەیان لە ئەستۆ و ئۆباڵی سەرکردایێتی و ماڵباتی بارزانی دەنا!. ئەوان، خۆیان بە لایەنگری موقاوەمەت و درێژەپێدانی بزووتنەوەکە دەناساند. بەشێک لە هەوڵەکانی ئەم گروپە و کەسانی دیکەش (دکتۆر مەحمود عوسمان و سامی عبدولرەحمان..هتد)، دەچێتە خانەی هەوڵدان بۆ خۆدەربازکردن لەژێر باری لێپرساوێتیی هەرەس و خۆپاکژکردنەوە لە هەر هەڵە و هەڵویستێکی سیاسی و چەکدارانەی نالۆژیک و نەگونجاوی بزووتنەوەی ئەیلوول کە دەرئەنجامی نەرێتی و خراپیان لێ کەوتنەوە. ئەمان، باری گلاوی شۆڕشیان لە ئەستۆی بارزانی و ماڵباتەکەی دەنا و وەکو لێپرساوی پلەیەکی شکستەکەیان دەناساندن. ئەم گرووپە، لەم بۆچوون و تێڕوانینەیاندا، لەگەڵ کۆمەڵە و یەکێتیی نیشتمانیدا یەکیان دەگرتەوە. رۆژگاری هەرەس، بۆ بەشێک لە لێپرساوەکانی بزووتنەوەی ئەیلوول، رۆژگاری پێستداماڵین و کارژهەڵدان و دەنگ و رەنگگۆڕین بوو!.

هەندەک بۆچوونی بێبەڵگە هەن، وای بۆ دەچن، کە گرووپی سەر بەباڵی (م س)ی نێو بزووتنەوە، هەر لەسەرەتای کارەوە، پرسیان بە مامجەلال و دەستەی دامەزرێنەی یەکێتی کردبێت و رەزامەندیی ئەوانیان بۆ دامەزراندنی وەها رێکخراوێک وەرگرتبێت. تەنیا شتێک ئەم بۆچوونە پشتڕاست بکاتەوە، سات و وەختی دەرچوونی بزووتنەوەیە لە یەکێتی و پێکهاتەکەیەتی، پاشی کارەساتی هەکاری.

کارەساتی هەکاری، بۆ یەکێتیی نیشتمانیی کوردستان، گورزێکی کوشندە و شکستێکی سیاسی و چەکداری بوو. هەندێک لە سەرکردە دیار و جەربەزەکانی بزووتنەوە (باڵی م س)، بە دەستی هێزەکانی پارتی، دیل کران و پاشان ئیعدام کران. لەناوچوونی ئەم سەرکردە و کادرانە، هاوسەنگیی هێزی لە نێو بزووتنەوەدا لاسەنگ کرد. بزووتنەوەی پاش هەرەسی هەکاری، زۆرینەی کادر و سەرکردەکانی، بە رەچەڵەکی سیاسی، دەچوونەوە سەر باڵی مەلایی لە بزووتنەوەی ئەیلوولدا. ئەم بزووتنەوەیە، ئەگەرچی هێشتا مەودایەکی فیکری و سیاسیی لە نێوان خۆی و پارتیدا دەبینی، لەگەڵ یەکێتی و کۆمەڵەشدا، زەمینەی فیکری و سیاسیی هاوبەشی نێوانیان، دەهات کەلێنی هەراوتری تێ دەکەوت!.

دەبێ بڵێم: ئەگەر کارەساتی هەکاری بەو جۆرە نەبایە و ڕێبەرانی بزووتنەوە و یەکێتی، ((عەلی عەسکەری، دکتۆر خالید، شێخ حوسێن باباشێخی ئێزیدی)) و کادرانی دیکەش مابان، مەسەلەی جیابوونەوەی بزووتنەوە، وەها نەدەکەوتەوە و ئەگەریش رووی دابا، ئەو کارکردەی لەسەر ریزەکانی یەکێتی نەدەبوو!.

ئەو سەرکردە و کادرانەی بزووتنەوە کە ئاڵای جیابوونەوەیان هەڵکرد و بەکردەوەش جێبەجییان کرد، شتاقیان سەر بە باڵی (م س)ی نێو بزووتنەوە نەبوون:
رەسوڵ مامەند، تایەری عەلیی والی بەگ، سەیدکاکە، قادرعەزیز، حاجیی حاجی برایم، مەلاناسیح، حەمەرەحیم، عادیل موراد، عەدنان موفتی و لە کۆمیتەی ئامادەیی پارتی دیموکراتی کوردستانیش، دکتۆر مەحمود و قادرجەباری. ئەم دوو باڵە، پاشتر یەک دەگرن و
حیزبی سۆسیالیستی دیموکراتی کوردستان، درووست دەکەن!.

کێشەکانی پێش دووکەرتبوون (جیاوازی لە فیکر و تێڕوانیندا!):
_ کۆمەڵە و بزووتنەوە، وەک دوو باڵی سەرەکیی نێو یەکێتیی نیشتمانیی کوردستان، دید و تێڕوانینیان لەمەڕ شۆڕش و بزووتنەوەی چەکداری، جیا و دوورلەیەک بوون....
کۆمەڵە، پێی وابوو شۆڕشی درێژخایەن، پێویستی بە هێزێکی کاکڵەی کەم و پوخت هەیە. ئەم هێزە چەکدارە، لە بەردەوامیی پرۆسەی بزووتنەوکەدا، بە کاوەخۆ، لە رووی چۆنایێتی و چەندایێتییەوە، گەشە دەکات و دەبێتە ناوکی لەشکرێکی گەلیی شۆڕشگێڕ کە پێبە پێی قۆناغە جیاوازەکانی شەڕی رزگاریی نیشتمانی، دەبێتە هەوێنی رەخساندنی زەمینەی شۆڕشێکی سەرتاسەری لە ئێراقدا و بزووتنەوەکە بە ئامانجی خۆی دەگەیەنێنێت. کۆمەڵە، بەم میتۆدە کاری دەکرد و هێزی بنچینەییشی، کەسانی خوێندەوار و رۆشنبیری شارەکان بوون کە لە بواری سیاسی و چەکداریدا، رۆڵی رێبەرایێتییان دەبینی.
سەرکردایێتیی بزووتنەوە، تێگەیشتنیان بۆ هێزی چەکدار، لەم روانگەیەوە بوو:(کۆکردنەوەی هەرچی و هەرچۆن دەکرێت، کۆوەی بکە!، تا دەبێتە هێزێکی قەبە و فشار بۆ رژێم دەهێنیت و ناچاری دەکەیت، پاشەکشێ بکات و دەرکەیەک بۆ دانووستاندن و گفتوگۆ والا بکات). بەشی زۆرینەی هێزەکانی بزووتنەوە، لە کۆکردنەوەی چەکدارانی عەشیرەتەکاندا بوو، کە لە رۆژگارە ئاستەنگەکاندا، بە کۆمەڵ تەسلیم بە رژێم دەبوونەوە و سەنگەریان چۆڵ دەکرد. کۆمەڵە، دژبەری ئەم بۆچوونەی بزووتنەوە بوو. مامجەلال، بەجۆرێک لەگەڵ ئەم میتۆدەی حەشامات کۆوەکردندا بوو. مامجەلال، لە ساڵانی دواتردا و کاتێک دەستی ئاوەڵاتر و فشاری کۆمەڵەی لەسەر کەمتربوو، هەر ئەو کارەی کرد کە سەرانی بزووتنەوە لە سەرەتادا دەیانکرد.
_ دابەشاندنی پۆست لە دەسگا سەرکردایێتییەکانی یەکێتیدا، کێشەیەکی دیکەی نێوان کۆمەڵە و بزووتنەوە بوو.
سەرکردە و لێپرسراوەکانی کۆمەڵە، زۆربەیان لە بزووتنەوەی ئەیلوولدا، شوێن و پێگە و جێگایەکی دیاریان نەبوو. ئەوان، تێکۆشەرانێک بوون، لە بزووتنەوەیەکی نوێدا و لە ماوەی دوو سێ ساڵێکدا، لە سۆنگەی توانا و جەربەزەیی و لێهاتوویی خۆیانەوە، بەناوێ بوون و لە بزووتنەوەکەدا و لە نێو جەماوەریشدا وەکو سەرکردەی مەیدانی، ناسران.
سەرکردەکانی بزووتنەوە، بەپێی پێشینە و ناوبانگی خۆیان، رێبەرانی کۆمەڵەیان بە سادە و کەمئەزموون و منالۆمەزم، چاو لێ دەکردن.
کۆمەڵە، کە سەرچاوەی لەنۆژەن دەستپێکردنەوەی خەباتی چەکداری بوو، سەرکردەکانی، بە دابەشکردنی پەنجا بە پەنجای پۆستە گرنگەکانی نێو یەکێتی لەگەڵ بزووتنەوەدا، رازی نە دەبوون و لەمەشیاندا، لەسەر هەق بوون. بزووتنەوە، ئەگەرچی حەشاماتێکی لە دەور بوو، بەڵام لە رووی چۆنایێتییەوە، هاوتای کۆمەڵە و رێکخستن و هێزەکانی نەدەوەستا!.

ـ مامجەلال، سکرتیری یەکێتیی نیشتمانی و لە لوتکەی هەرەمی دەسەڵاتدا رۆنیشتبوو. چۆنییەتی مامەڵەکردنی مامجەلال لەگەڵ لایەنەکانی نێو یەکێتیدا، رۆڵی گرنگی لە پێشهات و گۆڕانکارییە نێوخۆییەکاندا دەبینی. پاش کارەساتی هەکاری و لەنێوچوونی بەشێک لەو کادرانەی بزووتنەوە (عەلی عەسکەری، دکتۆر خالید و "شێخ حوسێن"...) کە کۆڵەکەی فیکر و دەسەڵاتی مامجەلال بوون لە نێو بزووتنەوەدا، ئیدی مامجەلال، هەم بەلای کۆمەڵەدا دایدەشکاند و هەمیش لە هەوڵی گەشەپێدان و بەهێزکردنی (خەتی گشتی/پان)دا بوو. ئەوەشمان لەبیر بێت کە مامجەلال، لە سەرەتای هەفتاکاندا، دەستپێشکەر و دامەزرێنەری کۆمەڵە بووا!.

ـ ئاڵوگۆڕەکانی کوردستان و نێوچەکە: سەرکەوتنی شۆڕشی گەلانی ئیران، هەستانەوەی بزووتنەوەی سیاسی و چەکداری لە رۆژهەلاتی کوردستان، لەبەریەکهەڵوەشانی (بەرە پێشکەوتووخوازەکەی نێوان بەعس و حشع) و رووڵەشاخکردنی ئەندامانی حشع، ژیانەوە و خورتبوونەوەی پارتی دیموکراتی کوردستان و پووچەڵبونەوەی خەونێک لەمەڕ ئیفلیجبوونی پارتی و ماڵباتی بارزانی لە قەیرانی هەرەسدا!، ئەو فاکتەرە گرنگانە بوون کە رۆڵی کاربڕیان لەسەر دۆخی ئەوێ رۆژێی بزووتنەوەکە دانا و زەوینەی ململانێکانیان بەرینتر کرد.

ـ درێژەکیشانی شەڕی نێوان یەکێتی و پارتی...
ئەو باڵەی بزووتنەوە، کە پاشی کارەساتی هەکاری مابوونەوە، ئەگەرچی بەشێک لە سەرکردەکانیان بە دەستی (ق م) ئیعدام کرابوون، دیسانیش ئەو شەڕەیان بە شەڕی خۆیان نەدەزانی. بەلادانەکەوتن و درێژەکێشانی شەڕی نێوخۆ، یەکێک لە بیانووەکانی بزووتنەوە بوو، تا لە تەلاری یەکێتی دەربچن و خۆ لە بازنەی شەڕەکە دەرهاون، کەچی ئەوان بەو هەڵویستەیان، دەرگایەکی دیکەی خوێناوییان کردەوە و باڵای برینەکەیان بڵندتر کرد!!.
ئەمانە فاکتەرە گرنگەکانی جیابوونەوەی باڵی بزووتنەوە و کەرتبوونی یەکێتی بوون لە رۆژگار و سەردەمێکدا کە هیشتا سەنگەری سیاسی و چەکداریی یەکێتی و بزووتنەوەی کورد، جارێ تۆکمە و بەهێز نەبوون.
ئەگەر قوڵتر رۆبچین، دەشێ بڵێین: هۆکاری بنەڕەتی لە مێژووی پەرتبوونی بزووتنەوەی کورددا، پێکەوە نەسازان و هەڵنەکردنی کەسەکان، دەسکەوت و بەرژەوەندییەکان، دەسەلات و پۆستەکانی، پێشینە و باکگراوندی سەرکردە و کادرەکانن، جیاوازیی فیکر و تێڕوانینەکان کەمتر رۆڵیان لە پرۆسەی پەرتبووندا هەبووە!.
جیابوونەوەی بزووتنەوە، لە لۆژیکی خەباتی شاخدا، قەبوڵ نەدەکرا!. سەنگەرەکان نەیاندەتوانی بە ئاشتی پێکەوە هەڵبکەن. بەرەی شەڕی نێوخۆ فاروانتر و تێشەکانی داپاچین خوێناویتر بوون. هاوڕێ و هاوسەنگەرە شۆڕشگێڕەکانی رۆژی پێشوو، لەگەڵ زەنگی شوومی جیابوونەوەدا، بوون بە: ناشۆڕشگێڕ، کافر، لادەر، شۆڤار و گەجەروگوجەری نێو بزووتنەوەی کوردایێتی!.
مەخابن!... ئێمە و ئەوان، بڵندگۆی پەخشاندنی ئەو تۆمەت و پاساوە نامەنتیقییانەی جیابوونەوەی خوێناوی بووین. ئێمە، هەموومان لە هەمبەر بەزاندن و رووشاندنی حورمەتی یەکیتی، لەلایەن بزووتنەوەوە، لە لوتکەی (مامەندە) رژد و سەختتر بووین.

دیداری سکرتێرەکان!:

لە "شێنێ"وە بۆ "زەلێ" و بە هەورازێکدا، هاوڕێی مەلابەختیار، بۆ "نێوزەنگ" و دیداری هەردوو سکرتێر (مامجەلال و نەوشیروان مستەفا)، سەردەکەوین. یەکەم ڕۆژی بەهارە و ئەم دەڤەرە، هێشتا سپی وەک چۆڕی شیر، جارێ کوێستان خاڵی ڕەشی تێ نەکەوتووە!. جارێ بەفر بێخەم بۆخۆی لێی خەوتووە!.

سەرم پڕ پڕ لە خەیاڵ و وێنەی مامجەلال و ماڵ و بارەگای ئەو. من، پێشتر، تەمەنم بواری بینینی چ سەرۆکێکی بزووتنەوەی کوردی بۆ نەڕەخساندبووم، یان سرووشت و خەسڵەتی بزوتنەوەکە، بەتایبەت بزووتنەوەی ئەیلوول، ئەو دەرفەتەی بۆ کەمکەس ڕەخسانبووا!. ئاخر زۆر کەمبوون ئەوانەی بە درێژایی 14ساڵ لە تەمەنی بزووتنەوەی چەکداریی ئەیلوولدا، شانسی دیداری مەلامستەفای بارزانیان پێ بڕابووا!. من، ساتێ میردمنداڵ بووم، مامجەلالم جارێک لە هەڵەبجە، لە دوورەوە دیتبوو. ساڵی 1965، ساتێ لەگەڵ هاوڕێکانیدا، لە ئێران گەڕانەوە و لە گەڵ بارزانی و سەرکردایەتیی شۆڕشدا ئاشتبوونەوە. پاشتر، لە ڕۆژگاری دووکەرتبوون و جەلالی و مەلاییدا، من چوون کاکم جەلالی بوو، وەکو سیمبولێکی پیرۆز لە مامجەلالم دەڕوانی. ڕۆژگار ڕۆشت و من هەراشتر، سەرتای هەفتاکان و گرۆگاڵی خوێندنەوە و ختووکەدانی سیاسەت، ئیدی من، لە میانەی نووسین و کتێبەکانی مامجەلالەوە، کەوتمە نێو دنیای فیکری ماوتسی تۆنغ و شۆڕشی درێژخایەن. ئیستا، من بە ڕێگاوەم بۆ دیداری سەرکردەیەک، کە ساڵانیکە لە دووتوێی کتێبەکانییەوە، خەونی بینینی، بۆ من، خەونێکی گەورەیە!. **من، پێشمەرگە، کادری کۆمەڵە و گەنجێکی خوێنگەرم کە پێم وایە سەرکردەکان، لەگەڵ هەلومەرج و قۆناغە نوێیەکاندا، کارژی فیکر، بیرکردنەوە، هەڵسوکەوت و مامەڵەی خۆیان لەگەڵ ڕووداوەکاندا فڕێ دەدەن و لە سەردەمی نوێ و شۆڕشی نوێدا، لەنۆژەن لەدایک دەبنەوە!.** . من، پێم وابوو، هەرەسی ئەیلوول و زەردەپەڕی خۆری بارزانی، دەستپێکی سەردەمێکی نوێ، ڕێبازێکی نوێ و لەدایکبوونی "ماو"ێکی نوێی کوردییە!. ئێستا من بۆ ماڵ و دیداری "مائۆ"ی کورد بەڕێگاوەم!.

لە ملەی شاخەوە دادەگەڕێین. خڕینێوزەنگ، دۆڵێکە لە نێوانی سێ شاخدا. سێ کەرتەشاخ لە دامێنی "مامەندە"دا، دەستیان لە کەمەری یەکدی وەرهێناوە و ئامێزیان بۆ کۆمەڵێک سەرکردە واڵا کردووە کە لەوێوە چارەنووسی بزووتنەوەی میللەتێک بڕیار دەدرێت.

ئێستا، بە دامێنی کەرتەشاخانەوە، سێ تا چوار خانوو دەبینرێن کە زیاتر بە کێڵەباخ دەچن. لە بەردەمی هەریەک لەو کوختانەدا، چادریک یان دووان هەڵدراون.

ئێمە لە دابەزیندا، بەرەو لای ڕاست لا دەدەین و لەبەر کوختێکدا دەوەستین کە دوو تاوڵی سپیی لەبەردەمدایە. ئێرە بارەگای مامجەلالە. خێمەکان، شوێنی پێشمەرگەی پاسەوان و خواردنسازکردنن.

مامجەلال، وەک نەریتی هەمیشەی، دێتە بەردەرگا و بەخێرمان دەهێنێت، لەئامێزمان دەگرێت، ماچمان دەکات و بۆ ژوورەوە فەرموومان لێ دەکات. ژوورێکی ئاسایی سێبەچوار، فەرشێک و چەند پەتوویەک ڕاخراون، دەرگایەک و پەنجەرەیەکی بە نایلۆن گیراو، مێزێکی چکۆلە چەند ڕۆژنامە و پەڕەکاخەزی لەسەرن.... مامجەلال، بەرگی خاکیی لەبەردایە، کڵاوی لەسەردایە و جامەدانی نا. ئەو پۆشتە و ڕیشتاشراو، بە دوو چاوی بزۆز و تیشکبارەوە بەرانبەرمان دانیشتووە و لە پەسا پرسیارمان لێ دەکات و دەیەوێت لە زاری ئێمەوە، لە دۆخی شۆڕش و یەکێتی لە ناوچەی هەڵەبجە و هەوراماندا، بگات.

من، لەسەرخۆ وەڵام دەدەمەوە و باسی ڕێکخستن، ژمارە و ورەی مەفرەزەکان، جەماوەر و پەیوەندییەکان، گرفت و کێشەکانی بۆ دەکەم. مامجەلال، هێمن و بەتاسەوە گوێم بۆ رادەدێرێ... پاشان بە پشوویەکی درێژەوە، قسانمان بۆ دەکات و دۆخی ئێراق، ئێران و بزووتنەوەی شۆڕشگێڕیی ناوچەکەمان بۆ شیدەکاتەوە... ئەو بە جۆرێک گەشبینە، ترۆپکی سەرکەوتنت لە ئاوێنەیەکی ڕۆشندا، نیشان دەدات!.

پێشمەرگەیەک، لەسەر سینییەکی چکۆلە چامان لە "کوپ"ی فافۆندا بۆ دەهێنێت.

چا دەخۆینەوە و ماڵئاوایی لە مامجەلال دەکەین و بە هەورازەکەی ئەوبەردا، بۆ بارەگای سکرتێری کۆمەڵە سەردەکەوین. لە سەردانماندا بۆ لای نەوشیروان، تەنیاین و مەلابەختیارمان لەگەڵ نییە!.

نەوشیروان ناوێکە، من لە کۆتایی شەستەکانەوە و لە گۆڤاری "رزگاری"یەوە دەیناسم. ئەو سەرنووسەر و سەرچاوەی فیکر و تێمای سیاسیی گۆڤارەکە بوو. من، ناوی هەر کەسێک دەبیستم، وێنەیەک لە شێوە و رووخساری ئەو، لە هزرمدا وێنا دەکەم.... پیاوێکی میانەبالای سووروسپیی تێکسمڕاو لە ژوورێکدا دانیشتووە.. رووگەش و دەمبەخەندە، کاسکێتێکی خاکیی بە وێنەی جیڤارا و ئەستێرەی سووری پێنجگۆشە نەخشێنراو لەسەردایە!... دیوارەکانی ژوورەکە، بە پلاکات و پۆستەری رێبەرانی بزووتنەوەی کرێکارانی دنیا، داپۆشراون....!
_ بەخێر بێن!... فەرموون!
_ دەچینە لای کاک نەوشیروان!
_ پێشمەرگەی کێن؟... لە کوێوە هاتوون؟
_ پێشمەرگەی کۆمەڵەین... لە ناوچەی هەورامانەوە...!
پێشمەرگەی پاسەوان، وەژوور کەوت و یەکسەر وەدەر کەوتەوە و فەرمووی لێ کردین...
سڵاومان کرد. بەخێری هێناین و دەستی گووشین. پیاوێکی بالابەرزی ئەسمەری دالگۆشت، چوارمشقی لەپشت مێزێکی زۆر نزم و چکۆلەوە، بەرانبەرمان دانیشتەوە و بۆ ساتێک بە کاخەزەکانی سەر مێزکەوە خۆی خەریک کرد و پاشان لەگەڵ ئێمەدا، دەستی بە گفتووگۆ کرد. پەرپووتیی ژوورەکە سەرنجی راکێشام. دیوارەکان رووت و هیچ پۆستەریان پێوە نەبوون. دیوارەکانی ژوورەکە بە وشکەکەڵەک درووست کرابوون، لە رووی ناوەوە سواخ نەدرابوون، بەڵام بە نایلۆن رووپۆش کرابوون. "با"ی سارد دەهاتە ژوووریّ و نایلۆنەکانی پف دەکردن. ژوورەکە، بە رۆژی رووناک، تاریک و چرا هەڵکرابوو!....
نەوشیراون، وەکوو سکرتێری کۆمەڵە، کەمتر هەواڵی کارەکانی کۆمەڵەی لێ پرسین و زیاتر بەدوی هەواڵی رێکخستنی یەکێتی و دۆخی پارتیزانان و ژمارەیان کەوتبوو... ئێمە وەکوو پێویست، وێنەیەکی گشتیی بارودۆخەکەمان نیشان دا. ئەو، پێچەوانەی مامجەلال، رووگەش و دەمبەبزە نەبوو، بگرە تاڕادەیەکیش مۆن و تووڕە بەدیار دەکەوت. ساتێ ئەو، رووی پرسیاری لەمەڕ راکردنی دیلێکی "ق.م"ی، لای ئێمە تێ کردین، ریتمی دەربڕینەکەی تووڕەئامێز بوو....
_ نەدەبوو لە دەستتان هەڵبێت!...
_ لە شەڕدا هەڵات!...
_ چەند لاتان مایەوە!
_ زیاتر لە دوو مانگ!... لە نەبوونی بارەگا و زیندان و ڕاکەڕاکەی پێشمەرگەدا، دیلڕاگرتن ئاسان نییە... جگە لەوەی کە پەیوەندیمان لەگەڵ سەرکردایێتیدا پچڕا بوو، خۆشمان نەماندەتوانی بڕیارێکی لێ بدەین!.
_ بڕیاری سەرکردایێتی نەدەویست. ئێوە دەتانتووانی سزای بدەن!. بەڵام ئێوە بیرتان لە مەسەلەی خێڵ و تایبفەکەی کردووەتەوە... ئێوە ترسنۆکن!...
راستییەکەی، ئێمە نە ترسنۆک بووین و نە حیسابمان بۆ خێل و عەشرەت دەکرد. ئێمە ئەو خوێندەوارانەی کۆمەڵە بووین، کە هەموو شتێکمان بە شۆڕش بەخشی بوو... ئێمە بە هیوای سەردەربازکردن نەبووین. ئاخر ئەو رۆژگارە سەخت و دژوارانە، جگە لە شەهیدبوون، هیوای ژیانیان تێدا نەدەبینرا!..
من و لەتیف، بە نیوەدڵشکاوی ماڵئاواییمان کرد و بۆ "شێنێ" گەڕاینەوە...
لە رێگادا، من بێدەنگ و بیرم لە قسەکانی نەوشیروان دەکردەوە....(ددان بە ددان و چاو بە چاو!..)، ئەمە لۆژیکی خەباتی شاخ بوو. ئەو، تۆ دەکوژێ، دیلت دەکات و ئیعدامت دەکات، ئەدی تۆ بۆ نایکەیت؟!.. تۆ، لە جەنگەڵی پڕ درِنداندا، دەتەوێت وکوو "عیسا" رەفتار بکەیت!، دیارە کە کەوڵت دەکەن!...

من، لە هەڵویستی خۆم ژیوان نەبووم. ئێمە و ئەوان، چ تاوانێکمان نەبوو!. ئێمە، هەمووومان لەو دۆزەخی کوردکوشتنەدا، گوناه بووین... گوناه!.
پاش یەکەم دیدار و لە ماوەی دەساڵی خەباتی شاخدا، سەدانجار سکرتێری کۆمەڵەم بینی، دەیانجار قسەوباسمان کرد، لەسەر سفرەیەک نانمان خوارد، لە بارەگای ئەودا ڕۆژم کردەوە و هەرگیز بەو تۆن و ریتمە نەیدوواندم و رووی لێ گرژ نەکردم. بەڵام یەکەم دیدار و ژووان، زۆر شت لای مرۆڤ بەجێ دیلێ. ئەو وێنانەی لە یەکەم پەیڤیندا دەنەخشێن، سڕینەوەیان ئاسان نییە. مرۆڤ، پێشئەوەی هەرشتێک بێت، پێکهاتەیەکی پێچەڵپێچە لە هەست و سۆز. ساتێ لەخۆڕا سۆزت بڕووشێنن و هەستت بریندار بکەن، بە نارەوا وێنەیەکی دژ بەخۆتت بەسەردا بسەپێنن، ئیدی ناچار بە پەرچەکردار و دژەهەڵویست دەبیت. ئەوەی کە من، لە درێژایی بگرەوبەردە و ململانێکانی هەناوی کۆمەڵەدا، لە سەنگەری ئەوبەری ڕێباز و نۆڕینی فیکری و سیاسیی نەوشیروان کەوتم، دەشێت "بەشێک"ی باریکی ریشەکەی لە کەناری ئەو یەکەم دیدارەدا چەقی بێت!. دەڵێم بەشێکی گچکە، دەنا خودی نەوشیروان خاوەنی نۆڕین و دنیابینییەکی تایبەت بوو لەمەڕ کۆمەڵە، شۆڕش، بزووتنەوەی کۆمۆنیستی و دیاردە و دەرکەوتە جیهانییەکان کە لەگەڵ بۆچوون و تێگەیشتنی زۆربەی کادرانی ئەوێ ڕۆژێی کۆمەڵەدا یەک نەدەکەوتن و سەروکاریان لەگەڵ کێشە و گرفتە تیوری و فکرییەکانی کۆمەڵەدا هەبوو!.
مەلابەختیار پرسیاری کرد: دیدارتان لەگەڵ کاک نەوشیروان چۆن بوو؟!.
_ باش نەبوو... پیاوێکی زۆر تووڕەیە!... هەر لەخۆڕا و لەسەر کێشەیەک کە تۆ ئاگاداریت، خۆی لێ قەڵس کردین.
_ گوێی مەدەنێ و لەدڵی مەگرن... ئەو هەروایە!.
هەستم کرد، ئەوانیش دانوویان پێکەوە ناکوڵێ!.
ئەو شەوەشمان لە "شێنێ" بە ڕۆژ کرد و بەیانی، بە کۆڵێک ڕۆژنامە و بڵاوکراوەی یەکێتی و کۆمەڵەوە، ڕێگامان بۆ "سەردەشت" گرتە بەر. لە سەردەشتەوە، هاوڕێی چەند پێشمەرگەی تر، بەرەو "بانە" و پاشان "مەریوان" ڕۆیشتین.
درێژەی دەبێت.....

سەرنج:
1_ بۆ بینینی بەشەکانی پێشووی (ئەزموون و یاد)، بڕوانە ماڵپەڕی کوردستاننێت/ نووسەرەکان.
2_ لە نووسینەوەی "ئەزموون و یاد"دا، ئارکیڤم لە بەردەستدا نییە، هەر بۆیە بەهەڵە ناوبردنی سات و کەسەکان، کارێکە روو دەدات. من، بە ڕێزەوە، رەخنە و بۆچوون و زانیاریی کەسانی دی، وەردەگرم!.